

foto: Wiesje Peels

Theoretische onderbouwing en onderzoek

Het fundament van Triple P

Door Paula Speetjens, Ireen de Graaf en Geraldien Blokland

Triple P wordt in Nederland steeds vaker ingezet om ouders te helpen met allerlei opvoedproblemen. Het opvoedingsondersteuningsprogramma heeft een brede theoretische basis en zorgt voor samenwerking tussen verschillende jeugdzorginstellingen. Uit buitenlands onderzoek blijkt dat Triple P ouders helpt positiever op te voeden, waardoor gedragsproblemen bij kinderen uitblijven of in hevigheid afnemen. Het eerste Nederlandse onderzoek lijkt de internationale resultaten te ondersteunen.

Triple P staat voor *Positive Parenting Program*, ofwel Positief Pedagogisch Programma. Het programma is in Australië ontwikkeld; het doel is de preventie en aanpak van psychosociale problemen bij kinderen door opvoedingsondersteuning aan ouders. De reeks van interventies in het Triple P-programma is gericht op een gezonde psychosociale ontwikkeling van kinderen en een vergroting van hun zelfredzaamheid en veerkracht. Daarnaast wil Triple P het zelfvertrouwen en de tevredenheid van ouders over de opvoeding bevorderen.

Ouders krijgen bij Triple P opvoedingsstrategieën aangereikt waarmee ze de ontwikkeling van kinderen op een positieve manier kunnen beïnvloeden. Ze leren gebruik te maken van de dagelijkse communicatie in het gezin om hun kinderen emotioneel te ondersteunen en hun sociale competentie en probleemoplossend vermogen te stimuleren.

Specifiek voor het programma is de integrale aanpak met vijf openvolgende niveaus van interventie. Daarmee ontstaat een keten aan opvoedingsondersteuning die ouders advies en steun op maat

biedt, van antwoord op algemene opvoedvragen tot hulp voor ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen.

Triple P bestaat al dertig jaar en is ontwikkeld door Matthew R. Sanders, hoogleraar klinische psychologie en directeur van het *Parenting and Family Support Centre* aan de *University of Queensland*. In die dertig jaar heeft Triple P zich steeds verder ontwikkeld en werd het uitgebreid met nieuwe modules voor ouders van kinderen met specifieke problemen. Tegenwoordig wordt Triple P wordt in een groot aantal landen uitgevoerd, sinds kort ook in Nederland en Vlaanderen.

Interventieniveaus

Triple P is een integraal preventieprogramma met vijf niveaus van interventie in verschillende aanbiedingsvormen (zie tabel 1).

Naast het kernprogramma met de vijf niveaus zijn er extra modules ontwikkeld voor specifieke doelgroepen, zoals ouders van tieners (*Teen Triple P*), ouders van kinderen met een ontwikkelingsstoornis of handicap (*Stepping Stones*), gezinnen met risico op kindermishandeling (*Pathways Triple P*), werkende ouders (*Workplace Triple P*) en Aboriginal ouders (*Indigenous Triple P*). Drie nieuwe modules zijn in ontwikkeling: *Triple P Starting Well* voor aanstaande ouders, *Lifestyle Triple P* voor ouders van kinderen met overgewicht en *Transitions Triple P* voor ouders die uit elkaar gaan en voor nieuw samengestelde gezinnen.

De komende jaren worden naast het basispakket van niveau 1 tot en met 5 ook gespecialiseerde modules naar Nederland vertaald en onderzocht. In 2008 begint een onderzoek naar de zelfhulpvariant op niveau 4. Verder is er interesse vanuit de praktijk voor het inzetten van de modules voor ouders van kinderen met overgewicht, prematuur geboren kinderen, tieners, kinderen met een lichte handicap en voor ouders met een verhoogd risico op kindermishandeling. Er lopen verschillende subsidieaanvragen om de ontwikkeling van en het onderzoek naar Triple P te bekostigen.

Basisprincipes

Triple P hanteert vijf basisprincipes voor positief opvoeden, waarin de belangrijkste pedagogische boodschap is samengevat. De principes zijn gericht op specifieke risico- en beschermende factoren die de ontwikkeling van kinderen beïnvloeden.

Tabel 1: overzicht van niveaus van Triple P

Interventie-niveau	Doelgroep	Interventiemethode	Uitvoerders
Niveau 1: Triple P Universeel	Alle ouders geïnteresseerd in informatie over de opvoeding en het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen	Massamediale anticiperende voorlichting over veelvoorkomende opvoedingsvragen	Samenwerkende lokale en regionale instellingen
Niveau 2: Triple P Selectief	Ouders met een specifieke vraag over het gedrag of de ontwikkeling van kinderen	Gerichte informatie bij voorkomende opvoedingsvragen Individueel advies van twee keer tien minuten of een groepsgericht aanbod van lezingen	Professionals die frequent contact met ouders hebben zoals peuterspeelzalen, JGZ-medewerkers, interne begeleiders, huisartsen, et cetera
Niveau 3: Triple P Basiszorg	Ouders die bezorgd zijn over milde vormen van probleemgedrag of ontwikkelingsproblemen van hun kind	Kortdurende individuele consultatie (één tot vier sessies van dertig minuten) gericht op versterken van opvoedingsvaardigheden	JGZ-professionals, opvoedbu-reamedewerkers, maatschappelijk werk
Niveau 4: Standaard of groep Triple P	Ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen die een gerichte training in opvoedingsvaardigheden nodig hebben	Training vaardigheden In drie varianten: Acht tot tien individuele sessies (spreekuur of huisbezoek) Groepstraining (acht sessies) Zelfhulpprogramma	Instellingen voor geïndiceerde jeugdzorg of jeugd-ggz Gespecialiseerde gezinsverzorging
Niveau 5 Triple P Plus	Gezinnen met gedragsproblemen van kinderen in combinatie met andere gezinsproblemen zoals depressie, stress of relationele problematiek	Intensief gezinsgericht programma, tien tot achttien sessies met keuzemodules gericht op het verhogen van pedagogische vaardigheden, omgaan met stress en relatieproblemen	Instellingen voor geïndiceerde jeugdzorg of jeugd-ggz

Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden

Als een omgeving fysiek veilig is, kunnen kinderen die ongestoord ontdekken en hoeven ouders minder te verbieden. In een stimulerende omgeving bieden ouders hun kind boeiende activiteiten aan. Wanneer kinderen zich niet vervelen, is er minder kans op negatief aandacht vragen en vervelend gedrag ontwikkelen.

Kinderen laten leren door positieve ondersteuning

Door complimenten en aanmoediging motiveren ouders hun kind nieuwe dingen te leren. Ouders stimuleren zo de zelfredzaamheid van hun kind en bieden ondersteuning bij moeilijkheden.

Aansprekende discipline hanteren

Wanneer de omgeving duidelijk en voorspelbaar is, ontwikkelen kinderen zich het best. Aansprekende discipline betekent dat ouders duidelijke regels stellen, op een heldere manier instructies geven en snel reageren wanneer het kind ongewenst gedrag vertoont.

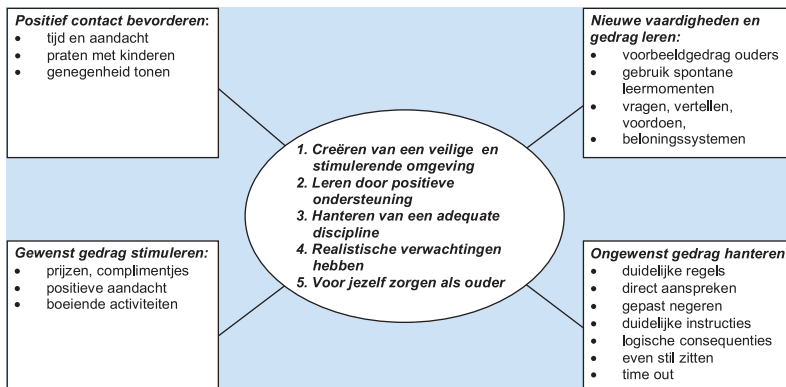
Realistische verwachtingen hebben van het kind

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Wanneer ouders te veel van het kind verwachten of willen dat het meteen alles goed doet, kunnen er problemen ontstaan. Ieder kind maakt fouten – meestal niet met opzet.

Als ouder goed voor jezelf zorgen

Geen enkele ouder is perfect en opvoeden is iets dat iedereen met vallen en opstaan leert. Wanneer ouders goed voor zichzelf zorgen en genoeg rust en ontspanning krijgen, kunnen ze makkelijker geduldig, consequent en beschikbaar zijn voor hun kinderen.

Deze vijf basisprincipes zijn praktisch uitgewerkt in zeventien verschillende strategieën en opvoedingsvaardigheden die zich richten op het versterken van de band tussen ouders en kinderen, het bevorderen van wenselijk gedrag, het aanleren van nieuwe vaardigheden bij kinderen en het leren omgaan met ongewenst of storend gedrag.

Principes van positief opvoeden

Onderbouwing

Het Triple P-programma baseert zich op breed erkende theoretische inzichten in het gedrag en de ontwikkeling van kinderen en kennis van mogelijke gedragsbeïnvloeding.

De massamediale aanpak van niveau 1 is gebaseerd op de kennis over populatiegerichte interventies en het beschikbaar stellen van goed onderbouwde informatie over opvoeding aan een breed publiek. Bij een *populatiegerichte aanpak* zoals de onderzoeker Anthony Biglan (1995) deze voor ogen had, kan iedere ouder informatie of hulp krijgen bij het opvoeden. Het programma gaat uit van het principe dat gedragsproblemen bij kinderen alleen afnemen wanneer op grote schaal preventie en interventie plaatsvindt. De principes van positief opvoeden moeten worden verspreid via zoveel mogelijk kanalen en voorzieningen.

De *sociale-interactietheorie* van de Amerikaanse hoogleraar Gerald Patterson (1982) geeft aan hoe ouders en kinderen elkaar wederzijds beïnvloeden. Soms kan dat leiden tot een negatieve spiraal en een disfunctioneel en escalierend opvoedingspatroon: ouder wil dat kind opruimt, kind weigert en gilt, ouder wordt boos, kind gilt harder, enzovoort. Het kind kan door dwars en opstandig gedrag de situatie naar zijn hand zetten en ouders het gevoel geven dat alleen schreeuwen of slaan ervoor zorgt dat hun kind luistert. Wanneer ouders nieuwe opvoedingsstrategieën leren en dat negatieve patroon doorbreken, kunnen ze het ontstaan van antisociaal gedrag voorkomen.

Theoretische inzichten over *gedragsbeïnvloeding en gedragsverandering* geven inzicht in de leerprocessen die een rol spelen bij het ontstaan en in stand houden van gedrag. Inzicht in die mechanismen maakt dat ouders bewuster opvoedingsstrategieën leren toepassen waarmee zij positief gedrag bij kinderen stimuleren en ongewenst gedrag kunnen corrigeren op een manier die niet schadelijk is voor kinderen. Dit kan door zelf het goede voorbeeld te geven als ouder, nieuw gedrag te oefenen in kleine stappen, goed gedrag van kinderen te prijzen en consequent te reageren op een regelovertreding of ernstigere vormen van ongewenst gedrag, zoals dingen stuk maken en anderen pijn doen.

Ontwikkelingsfase

Kennis over *ontwikkelingspsychologie*, de ontwikkeling van kinderen en fase-specifiek gedrag wordt ouders op papier aangeboden in de vorm van overzichtelijke *tipsheets*. Die volgen een vast stramien dat inzicht biedt in de oorzaak van bepaald gedrag, hoe je ongewenst gedrag kunt voorkomen en hoe je ermee kunt omgaan als het zich toch voordoet. Peuters kunnen bijvoorbeeld dwars zijn en niet willen luisteren. Dwars zijn hoort bij de ontwikkelingsfase van het kind, maar dat is geen excuus om het gedrag niet te corrigeren. Als

een peuter niet wil luisteren, is dat juist een goed moment om alternatief gedrag aan te leren. Ouders hebben de taak om kinderen vaardigheden bij te brengen die ze nodig hebben voor een goede sociale aanpassing en om leeftijdsadequate eisen te stellen die kinderen uitdagen om zich verder te ontwikkelen. Naast kennis over de ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat ouders oog hebben voor het unieke karakter van het kind en de genetische basis die ten grondslag kan liggen aan diens gedrag.

De *sociale-informatietheorie* benadrukt hoe belangrijk cognities – verwachtingen, opvattingen en ambities – van ouders zijn. Belangrijk aandachtspunt binnen Triple P is het effect van storende en helpende gedachten, zoals ‘hij doet het nooit goed’ en ‘als ik aanwijzingen geef, kan mijn kind het wél zelf’. Wanneer ouders in stressvolle situaties helpende gedachten oproepen, kunnen ze hun kinderen ondersteunen in plaats van boos worden of de situatie uit de weg gaan.

Uit de *ontwikkelingspsychopathologie* is bekend wat de risico- en beschermende factoren zijn voor de ontwikkeling van emotionele en gedragsproblemen bij kinderen. De interventies van Triple P richten zich op erkende risicofactoren die effectief te beïnvloeden zijn, zoals een inconsistente opvoedingsstijl, gebrekkige opvoedingsvaardigheden, relatieproblemen en stress bij ouders.

De theorie van de Canadese psycholoog Albert Bandura (1982) over *zelfredzaamheid, zelfregulatie en zelfsturing* van ouders ligt ten grondslag aan de werkwijze van Triple P. Omdat opvoedingsondersteuning slechts van beperkte duur is, is een belangrijk doel de autonomie van ouders te versterken zodat zij zelfstandige probleemoplossers worden. Ouders leren haalbare doelen te stellen voor zichzelf en hun kind en een passende strategie te kiezen voor de oplossing van het probleem. Vervolgens evalueren de ouders de gekozen aanpak en stellen deze desgewenst bij.

Internationaal onderzoek

Triple P kan bogen op een omvangrijke reeks onderzoeken, variërend van kleinschalige *case studies* en resultaatonderzoek in reguliere werksituaties met voor- en nameting, tot gerandomiseerd onderzoek dat voldoet aan de strengste criteria van goed onderzoek, en zelfs een metastudie. Wereldwijd zijn ongeveer 75 onderzoeksartikelen over Triple P verschenen: onder meer achtergrondartikelen, verslagen over effectonderzoek en implementatieonderzoek. Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal veranderings- en effectonderzoeken naar de

verschillende onderdelen van Triple P. De telling is van begin 2007; het aantal onderzoeken en publicaties over Triple P groeit maandelijks, mede doordat het programma in steeds meer landen wordt gebruikt en daar ook wordt onderzocht op effectiviteit.

Tabel 2: overzicht van studies naar Triple P

Begin 2007	Aantal onderzoeken
Niveau 1	5
Niveau 2	4
Niveau 3	4
Niveau 4	36
Niveau 5	8
Populatiestudies	2

Effectiviteit

Regelmatig wordt er gesproken over de ‘bewezen effectiviteit’ van een interventieprogramma. Dat betekent dat er verschillende kwalitatief goede onderzoeken naar de interventie zijn uitgevoerd én dat die concluderen dat ouders of kinderen die de interventie kregen beter af zijn dan ouders die de interventie niet kregen.

Veranderingsonderzoek: opvoedingsvaardigheden en probleemgedrag van het kind worden bekeken voordat de ouders hulp krijgen, na afronding van de hulp en vaak enkele maanden later weer. Dit type onderzoek brengt verandering in kaart bij ouders die een interventie kregen.

Experimenteel onderzoek: dezelfde methode als veranderingsonderzoek, waarbij bovendien de verandering van de interventiegroep vaak is vergeleken met een groep controleouders. De controleouders vullen even vaak een vragenlijst in, maar krijgen helemaal geen hulp of geen hulp met de onderzochte interventie. Zo valt vast te stellen of veranderingen bij interventieouders toe te schrijven zijn aan de hulp die ze kregen. Dit type onderzoek is kwalitatief beter dan veranderingsonderzoek en heet ook wel **quasi-experimenteel onderzoek**. Een nog betere vorm van onderzoek is **gerandomiseerd experimenteel onderzoek**. Hierbij bepaalt de dobbelsteen of ouders in de interventie of de controlegroep zijn ingedeeld. Dat maakt de groepen beter onderling vergelijkbaar.

Populatieonderzoek: onderzoek waarbij het effect van een interventie niet bij individuele ouders wordt gemeten maar bij de gehele populatie van een dorp, stad of provincie. Er is dan niet gekeken naar verbetering van individueel opvoedgedrag maar naar populatiebrede afname van kindermishandeling.

Er is veel onderzoek gedaan naar Triple P en dat komt onder meer door het beleid van de *University of Queensland*, waar Triple P is ontwikkeld. De universiteit heeft besloten dat een nieuw programma onderdeel niet verspreid en geïmplementeerd mag worden als het niet eerst zorgvuldig onderzocht is én positieve resultaten blijkt te hebben voor ouders en kind. Naar de verschillende onderdelen van Triple P is dan ook veel Australisch en steeds meer internationaal onderzoek verricht dat kijkt of het programma zorgt voor verandering in het opvoedingsgedrag en gevoelens van ouders, én natuurlijk of het kindgedrag socialer wordt en probleemgedrag vermindert.

Vaak zijn deze veranderingen gemeten met vragenlijsten die de ouders op drie momenten invullen: vóór de interventie, wanneer die net is afgesloten, en een half of een heel jaar later. Er is één onderzoek met een nameting na drie jaar; volgend jaar volgt een nameting na vijf jaar.

Naar alle onderdelen van Triple P is gedegen effectonderzoek gedaan, dat heeft aangetoond dat ouders die Triple P kregen beter af zijn dan ouders die geen Triple P kregen. Ook op langere termijn hebben Triple P-ouders profijt van de verleende hulp.

Meta-analyse

Het is niet mogelijk alle internationale onderzoeken apart te bespreken en de onderlinge verhoudingen zijn lastig aan te geven omdat de onderzoeken van elkaar verschillen. Een meta-analyse maakt het mogelijk tóch statistisch verantwoorde conclusies te trekken uit een verzameling onderzoeken.

De meta-analyse integreert de uitkomsten van verschillende onderzoeken, rekening houdend met de kenmerken van de individuele onderzoeken, de sterktes van effecten en het aantal ouders in de verschillende onderzoeken. Een meta-analytisch onderzoek maakt vaak gebruik van informatie over duizenden ouders – in een gewone studie zitten ongeveer honderd ouders – en de grootte van die groep maakt het mogelijk sterke uitspraken te doen over de effectiviteit.

In Nederland is een meta-analyse gedaan met twintig internationale onderzoeken naar niveau 4 van Triple P (De Graaf en anderen, artikel in voorbereiding). Daarbij zijn alleen gerandomiseerde experimentele studies bij elkaar opgeteld die van goede kwaliteit waren en gebruik maakten van dezelfde vragenlijsten.

De meta-analyse, met een totale onderzoeksgroep van ruim 2.500 ouders, kwam tot de volgende conclusies:

- Ouders hebben na het afronden van een Triple P–interventie een positievere opvoedingsstijl: ze geven meer complimentjes en maken minder negatieve opmerkingen. Daarnaast is de manier van opvoeden positiever dan die van ouders die geen hulp kregen.
- Ouders die getraind zijn in Triple P-strategieën zijn tevredener over de opvoeding die ze hun kind geven en hebben meer zelfvertrouwen.
- Deze veranderingen zijn direct na afsluiting van de hulpverlening al aanwezig en het lijkt erop dat ze blijvend zijn, omdat de grote positieve verandering zes én twaalf maanden na afsluiting van de hulp nog steeds zichtbaar is.

De verandering van problematisch kindgedrag is in de verschillende onderzoeken op twee manieren gemeten. De ouders kregen een vragenlijst over het gedrag van hun kind en bij sommige onderzoeken is er een observatie geweest van positieve en negatieve moeder-kind-interactie.

- Uit de vragenlijsten die ouders invulden, bleek dat ze na afsluiting van de hulp merkten dat hun kind minder ongewenst en meer positief gedrag liet zien.
- Ouders zagen dat deze middelgrote verandering na zes maanden nog aanwezig was.
- Er is direct na de interventie maar een kleine verandering in het geobserveerde ouder-kindgedrag.
- Zes maanden later blijkt uit de observatie dat ouders en kinderen veel positiever met elkaar om gaan en twaalf maanden na de hulp is deze verandering nog groter.

Kindermishandeling

De Amerikaanse onderzoeker Ron Prinz van de *University of South Carolina* en zijn Australische collega Sanders hebben een populatie-onderzoek opgezet naar het effect van het hele Triple P-systeem. Aan dit onderzoek doen achttien *county's* in de staat South Carolina mee, met elk een bevolking van 50- tot 175 duizend inwoners. Bij de helft van de *county's* is het totale Triple P-model in de voorzieningen voor jeugdigen en gezinnen ingevoerd. In de andere negen *county's* wordt het reeds aanwezige zorgsysteem geëvalueerd en vergeleken met de negen Triple P-*county's*. Het onderzoek begon drie jaar geleden; de eerste resultaten zijn in maart gepresenteerd op het congres *Helping Families Change* in de VS.

Er is *county*-breed gekeken naar het aantal meldingen van kindermishandeling, het aantal uithuisplaatsingen en het aantal kinderen dat de EHBO bezocht of opgenomen werd met aan mishandeling gerelateerd letsel.

De resultaten van het invoeren van het hele Triple P-systeem zijn positief. Als de uitkomsten van het onderzoek worden vertaald naar een populatie van 100.000 kinderen jonger dan 8 jaar, dan zouden met deze resultaten per jaar 688 minder kinderen mishandeld worden, 240 minder kinderen uit huis geplaatst worden en zestig minder kinderen worden opgenomen of behandeld in het ziekenhuis met letsel als gevolg van mishandeling.

Bij deze positieve resultaten past de kanttekening dat de situatie in Amerika niet direct vergelijkbaar is met Nederland. Daardoor zijn de resultaten niet generaliseerbaar. Maar het onderzoek laat wel zien dat de invoering van het Triple P-model mogelijkheden biedt om op populatieniveau betere uitkomsten voor kinderen te realiseren.

Nederland

Enkele jaren geleden werd geconstateerd dat in Nederland behoefte was aan een goed onderbouwd programma voor opvoedingsondersteuning. Niveau 1, 2, 3 en 4 van Triple P zijn door het Trimbos-instituut en het toenmalige NIZW Jeugd (nu het Nederlands Jeugdinstituut) naar Nederland gehaald voor een proefimplementatie. Het Trimbos-instituut deed in samenwerking met de Radboud Universiteit onderzoek naar de invoering en het effect van Triple P.

Uit de evaluatie van de implementatie bleek dat er meer dan voorheen samenwerking is ontstaan tussen de instellingen die met verschillende niveaus van Triple P werken. Beroepskrachten vinden de doorgaande inhoudelijke lijn bij doorverwijzen prettig. Er wordt voortgebouwd op wat al op een lager niveau is gedaan en de doorgaande lijn voorkomt dat ouders tegenstrijdige boodschappen krijgen. Bij het doorverwijzen van ouders vindt er vaker een ‘warme overdracht’ plaats. Omdat beroepskrachten op verschillende niveaus met hetzelfde programma werken, begrijpen ze elkaars taalgebruik en indicatiestelling. Het lijkt erop dat samenwerking op basis van een sterk inhoudelijk programma een drijvende kracht kan zijn. Een knelpunt bij het invoeren van het programma is de Nederlandse scheiding tussen lokale instellingen en de geïndiceerde jeugdzorg, waardoor er volharding nodig is om een integrale aanpak te realiseren.

Positieve resultaten

Tijdens de proefimplementatie van Triple P in de stad Leiden en de dorpen Schijndel en Boxtel is er een quasi-experimenteel onderzoek uitgevoerd naar de effecten. De resultaten daarvan zijn onlangs bekend geworden en onderschrijven de positieve internationale bevindingen. Hoewel er aanvullende analyses nodig zijn over de vergelijkbaarheid van de controle- en de interventiegroep, is het wel mogelijk aan te geven wat de effecten zijn van de uitgevoerde Triple P-interventies.

Effecten van niveau 3 (vier korte adviesgesprekken):

- Middelgrote tot grote verandering in het totale opvoedgedrag van ouders. Deze verandering is groter dan bij de controlegroep en is na drie maanden nog herkenbaar aanwezig. De grootste afname is te zien bij overreageren en breedsprakigheid, wat betekent dat ouders voorheen te veel uitleg gaven bij een simpele regel of vaak met hun kind in discussie gingen.
- Ouders worden consequenter en minder toegeeflijk naarmate de interventie langer geleden is.
- De veranderingen in kindgedrag zijn in eerste instantie minder groot. Kinderen hebben na drie maanden wat minder emotionele problemen en gedragen zich iets beter. Het totaal aan problemen is iets afgenomen. Ook uit internationaal onderzoek blijkt dat effecten op kindgedrag na drie maanden nog niet groot zijn, maar de veranderingen nemen toe naarmate de tijd verstrijkt.

Effecten van niveau 4 (tien individuele begeleidingscontacten of oudertraining in een groep).

- Er is direct na afsluiting van de hulp een grote afname van disfunctionele opvoedingspatronen zoals overreageren, toegeeflijkheid en breedsprakigheid. Ouders zijn tevredener over hun manier van opvoeden dan voordat ze hulp kregen.
- Er zijn na drie maanden grote en positieve veranderingen in oudergedrag te zien en deze verbeteringen zijn niet zichtbaar bij de controlegroep van ouders die geen Triple P kregen.
- Het gedrag van het kind is direct na de hulp al enigszins verbeterd en na drie maanden is deze verandering iets groter geworden.
- De kinderen uit de controlegroep maken met reguliere hulp een vergelijkbare positieve verandering door, maar de Triple P-kinderen scoren beter op afname van probleemgedrag en afname van het totale aantal problemen. Net als de meta-analyse laat ook dit onderzoek een vertraging zien voor het effect van de geboden

hulp op kindgedrag en zet de verbetering pas later door. Het lijkt aannemelijk dat een toename van de opvoedingscompetentie van ouders een belangrijke voorwaarde is voor duurzame verbeteringen in het gedrag van de kinderen.

Invoering

Op dit moment wordt niveau 5 van Triple P in Amsterdam en Noord-Brabant ingevoerd in de geïndiceerde jeugdzorg en de jeugd-ggz. Het Trimbos-instituut doet hier een gerandomiseerd onderzoek naar, waarvan de resultaten begin 2009 worden verwacht.

In Nederland zijn weinig programma's voor opvoedingsondersteuning met zo'n uitgebreide onderbouwing en waarnaar in zo veel verschillende landen onderzoek is gedaan. Triple P is een van de programma's die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aanbeveelt voor de preventie van psychosociale problemen bij jeugdigen. Daarom kiezen steeds meer gemeentes en provincies voor invoeren van Triple P. In Leiden, Boxtel en Schijndel wordt de proefimplementatie omgezet in een structureel aanbod. Amsterdam heeft gekozen voor een stadsbrede invoering van alle niveaus van Triple P. Die invoering zal meerdere jaren in beslag nemen. Daarnaast bereiden de provincies Groningen, Drenthe, Zeeland, Overijssel en de stad Den Haag zich voor op de invoering van Triple P.

Dit artikel is deels gebaseerd op twee eerder verschenen artikelen.

Debbaut, Y., Weekers, H., en Bruel, B. van den (2005). Het Australische Triple P (Positive Parenting Program). Een veelbelovend model voor opvoedingsondersteuning? *Tijdschrift voor Welzijnswerk*, jaargang 29, nummer 272, pagina 11.

Blokland, G. (2007). Triple P: Positief Pedagogisch Programma. Een veelbelovend model om psychosociale problematiek bij kinderen te voorkomen. *Praktijkboek Jeugdgezondheidszorg*, deel I-1.32, pagina 1-24. Maarssen, Reed business information.

Voor meer informatie over het lopende Nederlandse onderzoek, het afgeronde onderzoek naar niveau 1 tot en met 4 en de meta-analyse: Ireen de Graaf, Trimbos-instituut, Igraaf@trimbos.nl, (030) 295 92 43.

Voor meer informatie over Triple P: www.triplep-nederland.nl, Geraldien Blokland, Nederlands Jeugdinstituut, G.Blokland@NJI.nl, (030) 230 64 06.

ZonMw heeft een belangrijke financiële bijdrage geleverd aan onderzoek naar de ontwikkeling en implementatie van de ontwikkeling van Triple P in Nederland, in de vorm van twee projecten:

Trial implementation of the Parenting Community Intervention Triple P. Het betreft de Nederlandse ontwikkeling van niveau 3 en 4 van het programma

en onderzoek naar de effecten daarvan. Dit project is uitgevoerd door het Trimbos-instituut in samenwerking met het NJi. De voorlopige resultaten zijn in dit artikel verwerkt.

Evaluation of effects of level 5 of Triple P: a family intervention for severe behavioral problems in children. Ook dit wordt uigevoerd door het Trimbos-instituut. Dit project is begonnen in maart 2006 en loopt tot eind 2008.

Verder lezen

Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, jaargang 37, nummer 2, pagina 122-147.

Biglan, A. (1995). Translating what we know about the context of antisocial behaviour into a lower prevalence of such behaviour. *Journal of Applied Behaviour Analysis*, jaargang 28, nummer 4, pagina 479-492.

Graaf, I. de, Speetjens, P.A.M., Wolff, M.S. de, en Smit, H.F.E. (in voorbereiding). *Effectiveness of the Positive Parenting Program Triple P on behavioural problems in children: meta-analysis of randomized trials.*

Graaf, I. de, en Bohlmeijer, E. (2006). *Triple P: positief pedagogisch programma. Opvoedingsondersteuning ter preventie van (ernstige) gedragsproblemen bij kinderen. Proces-evaluatie.* Utrecht, Trimbos-instituut.

Patterson, G. R. (1982). *Coersive family process.* Eugene, OR, Castalia Press.

Prinz, R. (2007). *Population-level impact of the Triple P system in the prevention of child maltreatment. Helping Families Change Conference*, Charleston SC, VS, 5-6 maart.

Voor verwijzingen naar alle artikelen die gepubliceerd zijn over Triple P:
www.pfsc.uq.edu.au/o1_about_us/evidence_base.html.

Paula Speetjens (p.speetjens@nji.nl) werkt bij het NJi Kenniscentrum.

Ireen de Graaf (lgraaf@trimbos.nl) is wetenschappelijk medewerker Vroegsignalering bij het Trimbos-instituut en begeleidt het onderzoek naar Triple P.

Geraldien Blokland (g.blokland@nji.nl) houdt zich bij het Nederlands Jeugdinstituut / NJi bezig met het thema opvoedingsondersteuning en begeleidt de introductie van Triple P in Nederland.